

Obsah

Předmluva k 1. vydání	VII
Předmluva k 2. vydání	X
Předmluva k 3. vydání	XIII
Předmluva ke 4. vydání	XVII
Seznam použitých zkratk	XXV
I. Notářské předpisy	
A. Notářský řád – komentář	
Část první. Základní ustanovení (§ 1 až 6)	1
Část druhá. Notář (§ 7 až 28)	53
Oddíl první. Notář a notářský úřad (§ 7 až 13)	53
Oddíl druhý. Zástupce a náhradník notáře (§ 14 až 16)	75
Oddíl třetí. Pracovníci notáře (§ 17 až 28)	81
Notářský koncipient (§ 17 až 20)	81
Notářský kandidát (§ 21 až 26)	87
Ustanovení společná (§ 27 až 28)	96
Část třetí. Notářská samospráva (§ 29 až 44)	99
Oddíl první. Notářská komora (§ 29 až 34)	99
Oddíl druhý. Notářská komora České republiky (§ 35 až 41)	111
Oddíl třetí. Společná ustanovení (§ 42 až 44)	157
Část čtvrtá. Dohled a kárné řízení (§ 45 až 51)	163
Část pátá. Obecná ustanovení o notářské činnosti a o poskytování právní pomoci (§ 52 až 61)	195
Část šestá. Zvláštní ustanovení o notářské činnosti (§ 62 až 94)	233
Oddíl první. Sepisování notářských zápisů o právních úkonech (§ 62 až 71)	233
Oddíl druhý. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti (§ 71a až 71c)	263

Oddíl třetí. Osvědčování právně významných skutečností a prohlášení (§ 72 až 80)	273
Oddíl čtvrtý. Notářský zápis o rozhodnutí orgánu právnické osoby (§ 80a až 80f)	324
Oddíl pátý. Úschovy (§ 81 až 89)	346
Oddíl šestý. Vydávání stejnopisů, opisů, výpisů a potvrzení (§ 90 až 94)	383
Část sedmá. Manipulace se spisy a notářskými zápisy a jejich úschova (§ 95 až 105)	403
Část osmá. Odměna notáře (§106 až 109)	413
Část devátá. Poskytování údajů ze základního registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel (§ 109a)	425
Část devátá (<i>desátá</i>). Přechodná a závěrečná ustanovení (§110 až 116)	431
Přechodná ustanovení k zákonu č. 30/2000 Sb.	435
B. Kancelářský řád (notářský) s poznámkami	437
C. Předpisy o odměňování notářů	
1. Notářský tarif – vyhl. č. 196/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů	495
2. Advokátní tarif – vyhláška č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů	509
3. Vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení, ve znění pozdějších předpisů.....	517
D. Vnitřní předpisy Notářské komory ČR	
1. Organizační řád Notářské komory ČR a notářských komor	523
2. Předpis Notářské komory ČR, kterým se stanoví postup při vedení, správě a provozu Centrální evidence závětí (předpis o Centrální evidenci závětí)	535
3. Předpis Notářské komory ČR, kterým se stanoví postup při vedení, správě a provozu Rejstříku zástav, postup při provádění zápisů a záznamů do tohoto rejstříku, výmazů z něj a při vydávání opisů a výpisů z něj (předpis o Rejstříku zástav)	543

Obsah výkladu:

I. Účel neodkladných opatření	801
II. Zajištění dědictví	801
III. Prodej movitých věcí zůstavitele	803
IV. Ustanovení správce dědictví	804
V. Pokračování v živnosti zůstavitele	804
VI. Příslušnost k neodkladným opatřením	804

I. Účel neodkladných opatření

Soudní komisař (soud) je povinen kdykoliv za řízení učinit i bez návrhu všechna potřebná opatření, která jsou nezbytná k zajištění majetku patřícího do dědictví a k jeho uchování. Opatření uvedená v § 175e odst. 1 jsou vypočtena jen příkladmo.

Účelem neodkladných opatření je, aby se v zájmu dědiců nebo v obecném zájmu vyloučila možnost poškození nebo ztráty majetku, o němž poznatky získané za řízení ukazují, že patřil nebo by mohl patřit zůstaviteli. V souvislosti s přijímáním předběžných opatření soudní komisař (soud) neřeší otázku, zda jím dotčená věc, právo nebo jiná majetková hodnota skutečně patří do dědictví; neodkladným opatřením může být zajištěna také věc, u níž je vlastnictví zůstavitele pochybné nebo sporné. Prostřednictvím neodkladných opatření nelze – s ohledem na jejich účel – řešit užívání věcí jednotlivými dědici do skončení dědického řízení.

Neodkladná opatření musí být současně přijímána pouze v takovém rozsahu a jen takovým způsobem, kterým nebude bezdůvodně zasahováno do právních poměrů třetích osob (osob nezúčastněných na dědickém řízení). Neodkladné opatření dotýkající se práv třetích osob proto musí být vždy podloženo skutečnou potřebou zajištění a uchování majetku, vyplývající z důvodné obavy, že by bez jeho přijetí hrozilo nebezpečí ztráty nebo poškození majetku, který by mohl patřit do dědictví.

Zvláštní úprava neodkladných opatření podle § 175e vylučuje, aby soudní komisař (soud) v řízení o dědictví vydával předběžná opatření podle § 74 až 77a.

II. Zajištění dědictví

V rámci neodkladných opatření soudní komisař (soud) – vyžaduje-li to obecný zájem nebo důležitý zájem účastníků – v první řadě zajistí dědictví.

Za tím účelem zejména:

– vyzve toho, kdo má u sebe věci pravděpodobně náležející zůstaviteli, klíč od jeho bytu, od jiných místností nebo prostor anebo osvědčení o registraci silničního vozidla, popřípadě osvědčení o technické

něprávní institut českého právního řádu. Ad Notam, 2006, č. 5, s. 141; Vacková M. Lhůty. Soudce, 2009, č. 3, s. 24

Obsah výkladu:

I. Účel správy dědictví	808
II. Ustanovení správce dědictví zůstavitelem	808
III. Ustanovení správce dědictví soudem	809
IV. Osoba způsobilá být správcem dědictví	810
V. Práva a povinnosti správce dědictví	811
VI. Kontrola činnosti správce dědictví	811
VII. Zproštění funkce správce dědictví	812
VIII. Zánik funkce správce dědictví	812
IX. Odměna správce dědictví a náhrada jeho hotových výdajů	813

I. Účel správy dědictví

Smyslem institutu správce dědictví je uchování majetku, který náleží (může náležet) do dědictví. Činnost správce dědictví směřuje zejména k tomu, aby nedocházelo k poškození nebo ztrátě tohoto majetku, popřípadě aby se očekávaným způsobem zvýšil.

II. Ustanovení správce dědictví zůstavitelem

Podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2005 je to v první řadě zůstavitel, který může stanovit, aby po jeho smrti až do skončení řízení o dědictví spravoval veškerý jeho majetek náležející do dědictví nebo podnik, nemovitost či jinou část jeho majetku náležejícího do dědictví správce dědictví.

Správce dědictví může zůstavitel ustanovit listinou o ustanovení správce dědictví, která musí mít formu notářského zápisu; v listině musí být jako její podstatné náležitosti uvedeno, zda má správce dědictví spravovat veškerý jeho majetek nebo jakou část tohoto majetku a kdo má funkci správce dědictví vykonávat, a musí v ní být obsažen souhlas této osoby s ustanovením do funkce správce dědictví.

Své rozhodnutí o správě dědictví, o rozsahu správy dědictví nebo o osobě správce dědictví zůstavitel může změnit. Je oprávněn pořídit novou listinu o ustanovení správce dědictví, v níž jinak vymezí majetek, který má po jeho smrti spravovat správce dědictví, nebo ustanoví jiného správce dědictví, popřípadě listinu o ustanovení správce dědictví odvolat; ke všem těmto úkonům se vyžaduje forma notářského zápisu.

Ten, koho zůstavitel povolal za správce dědictví, může ještě za života zůstavitele formou notářského zápisu svůj souhlas s ustanovením do funkce správce dědictví odvolat. Tímto úkonem se zrušuje zůstavitelova listina o ustanovení správce dědictví a notář, který o odvolání

vitelova majetku a soupisu na místě samém spolupůsobí na požádání soudu příslušný orgán státní správy nebo samosprávy.

Související ustanovení: § 114a, 128, 139, § 175d až 175f, § 175l, 175m, 175o, 175u

Související předpisy: § 28, 82, 84, 88 JŘSoud

Z literatury: Holub, O. Zjišťování úspor v řízení o dědictví. Socialistická zákonnost, 1983, s. 355; Keil, A. Zjišťování stavu vkladů v notářském řízení. Právník, 1983, s. 1059; Holub, O. Zjišťování úspor v řízení o dědictví – ještě po 10 letech. Právní praxe, 1993, s. 53; Němcová, J. Ochrana oprávněného dědice. Ad Notam, 2003, č. 4, s. 79

Obsah výkladu:

I. Sdělení skutečností podle § 128	815
II. Spolupůsobení v řízení o dědictví	816

I. Sdělení skutečností podle § 128

Při opatrování podkladů pro projednání a rozhodnutí dědické věci je třeba rozlišovat na jedné straně povinnost „každého“, tj. všech správních úřadů a jiných orgánů veřejné správy, obcí, krajů a právnických a fyzických osob, sdělit soudu nebo soudnímu komisaři skutečnosti, které mají význam pro řízení o dědictví a pro rozhodnutí dědické věci, jež je upravena v § 128, a na druhé straně povinnost všech správních úřadů a orgánů veřejné správy, obcí a krajů spolupůsobit v dědickém řízení, jež je upravena v § 175g.

Povinnost sdělit soudnímu komisaři (soudu) na jeho žádost skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí, má „každý“, tedy kterýkoliv správní úřad a orgán veřejné správy, všechny orgány územní samosprávy a jakákoliv fyzická nebo právnická osoba. Odmítnout sdělit požadované údaje může jen ten, kdo by tak mohl učinit jako svědek podle § 126 odst. 1. Sděleny nemohou být údaje, které podléhají utajení, nebo které podléhají státem uznané povinnosti mlčenlivosti, ledaže došlo ke zproštění povinnosti mlčenlivosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož prospěch je uložena (srov. též komentář k § 128).

Požaduje-li podání zprávy notář jako soudní komisař, není povinen prokazovat, že byl v konkrétním případě pověřen provedením úkonů v řízení o dědictví. Z jeho žádosti však musí být zřejmé, pro jaké řízení je podání zprávy vyžadováno a že o podání zprávy žádá jako soudní komisař.

Zpráva organizátora mimoburzovního trhu vyžádaná notářem jako soudním komisařem o tom, jaká je cena akcií, je sdělením ve smyslu § 128.

Obsah výkladu:

I. Majetek zanechaný zůstavitelem	817
II. Vydání majetku vypraviteli pohřbu	817
III. Účastníci řízení	817
IV. Zastavení řízení podle § 175h	818

I. Majetek zanechaný zůstavitelem

Zůstavitel nezanechal majetek z pohledu § 175h nejen tehdy, jestliže v době smrti nic nevlastnil, ale také v případě, kdy věci patřící do dědictví jsou – uvažováno z hlediska obvyklé ceny – bezcenné. Při úvaze, zda zůstavitel zanechal majetek, je třeba uvažovat i jeho případné pohledávky a jiná majetková práva.

O majetek nepatrné hodnoty jde – obecně vzato – tam, kde majetek zůstavitele podstatně nepřesahuje přiměřené náklady, vynaložené na jeho pohřeb. V současné době lze uvažovat o tom, že jde o majetek nepatrné hodnoty, zpravidla tehdy, jestliže výše aktiv dědictví nepřesáhne částku pohybující se kolem 10 000 až 15 000 Kč. K případným pasívům dědictví se nepřihlíží.

II. Vydání majetku vypraviteli pohřbu

Majetek nepatrné hodnoty soudní komisař (soud) usnesením vydá tomu, kdo se postaral o zůstavitelův pohřeb, a současně dědické řízení zastaví; není přitom rozhodné, zda by této osobě jinak svědčilo dědické právo. Předpokladem je, že tato osoba s převzetím celého majetku zůstavitele souhlasí. Při rozhodování o tom, zda řízení bude v konkrétním případě zastaveno podle § 175h odst. 2, soudní komisař (soud) přihlíží nejen k výši aktiv dědictví, ale též k zájmům dědiců, zejména zda mají vůli převzít i nepatrný majetek zůstavitele.

Vypravitel pohřbu získává vlastnické právo k vydanému majetku nikoliv z titulu dědění, ale na základě rozhodnutí státního orgánu – soudu (srov. § 132 ObčZ). Protože vypravitel pohřbu není zůstavitelovým dědicem, neodpovídá za případné dluhy zůstavitele, a to ani do výše hodnoty převzatého majetku.

Nesouhlasí-li vypravitel pohřbu s tím, aby mu byl vydán zůstavitelův majetek nepatrné hodnoty, musí být i nepatrný majetek projednán jako dědictví; podmínky pro zastavení řízení podle § 175h nejsou v takovém případě splněny.

III. Účastníci řízení

V případě zastavení řízení o dědictví podle § 175h je jediným účastníkem řízení vypravitel pohřbu (srov. § 175b větu třetí a komentář k § 175b). Dojde-li ke sporu, kdo se postaral o pohřeb zůstavitele, soudní komisař (soud) postupuje analogicky podle § 175k odst. 1 a 2.

§ 175i [Vyrozumění o dědickém právu]

(1) Nebylo-li řízení zastaveno podle § 175h, vyrozumí soud ty, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou dědici, o jejich dědickém právu a o možnosti dědictví odmítnout ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy byl dědic soudem o právu dědictví odmítnout vyrozuměn; tuto lhůtu může soud z důležitých důvodů prodloužit. Současně dědice poučí o náležitostech a o účincích odmítnutí dědictví.

(2) Vyrozumění včetně poučení doručí soud do vlastních rukou nebo je dá ústně a v protokole uvede, že se tak stalo.

Související ustanovení: § 29, 40, § 45 až 50i, § 58, § 175b až 175d, § 175g, 175h, 175k, 175y, 179, 193

Související předpisy: § 463 až 469a, § 473 až 480 ObčZ; § 75 až 81, § 103 JŘSoud; § 20, 21, 261, 263 KancŘ

Z literatury: *Ibl*, V. Několik úvah o odmítnutí dědictví. Socialistická zákonost 1987, s. 562; *Němcová*, J. Ochrana oprávněného dědice. Ad Notam, 2003, č. 4, s. 79; *Svoboda*, K. Vliv pravdivých, ale nepoctivých argumentů na výsledky civilního sporu. Právní rozhledy, 2009, č. 7, s. 257; *Vacková* M. Lhůty. Soudce, 2009, č. 3, s. 24

Obsah výkladu:

I. Vyrozumění o dědickém právu	820
II. Prohlášení o odmítnutí nebo neodmítnutí dědictví	822
III. Lhůta k odmítnutí dědictví	823
IV. Další pokračování řízení o dědictví	823

I. Vyrozumění o dědickém právu

Ustanovení § 175i navazuje na § 463 až 468 ObčZ o odmítnutí dědictví.

Nebylo-li řízení o dědictví zastaveno (zejména podle § 175h), je soudní komisař povinen:

- vyrozumět osoby, o nichž lze mít podle výsledků předběžného šetření důvodně za to, že jsou dědici, o jejich dědickém právu,
- upozornit tyto osoby, že mohou dědictví odmítnout ve lhůtě jednoho měsíce od tohoto vyrozumění (z důležitých důvodů může jednoměsíční lhůtu prodloužit) nebo že mohou i před uplynutím lhůty prohlásit, že dědictví neodmítají,
- poučit tyto osoby o náležitostech, způsobu a účincích odmítnutí dědictví a o účincích jejich prohlášení, že dědictví neodmítají (srov. § 463 odst. 1 větu druhou, § 463 odst. 2, § 465, 466 a 467 ObčZ).

odst. 1 Not. por. [red.: nyní v § 175i odst. 1]. Nie je preto možné odpustenie zmeškania tejto lehoty podľa ustanovení § 25 Not. por. a § 58 O. s. p. [red.: nyní jen podle § 58].

V. Schválení právního úkonu týkajícího se odmítnutí dědictví

R 46/1977 – NS sp. zn. 1 Cz 12/76: K rozhodnutí o schválení právního úkonu odmítnutí dědictví, učiněného v zastoupení nezletilého dědice jeho zákonným zástupcem, musí mít soud péče o nezletilé zjištěny údaje o povaze, druhu a ceně majetku zůstavitele a o výši jeho dluhů.

S I, s. 550 – NS sp. zn. Pls 1/67: Súd nemusí schvaľovať vyhlásenie zástupcu dediča, ktorý nemá plnú spôsobilosť na právne úkony, že dedičstvo po poručiteľovi neodmieta.

R 31/1990 – NS sp. zn. Cpjř 90/89: Prohlášení o tom, že se neuplatňuje právo dovolat se neplatnosti (§ 40a odst. 1 o. z.) závěti pro její rozpor s ustanovením § 479 o. z., učiněné zákonným zástupcem nezletilce nebo jiného opatrovance v řízení před státním notářstvím [red.: nyní v řízení o dědictví před soudem], musí být schváleno soudem péče o nezletilé děti nebo opatrovníckým soudem (§ 28 o. z. a § 176 odst. 1 a 2 o. s. ř. i § 193 [red.: nyní jde o § 193 odst. 3] o. s. ř.).

§ 175j [Rozhodování bez jednání]

K projednání dědictví není třeba nařizovat jednání, potvrdí-li soud jeho nabytí jedinému dědici, nebo případně-li dědictví státu podle § 462 občanského zákoníku.

Související ustanovení: § 100, 101, § 114 až 119a, § 120, § 122 až 135, § 175m, 214, 229, 242

Související předpisy: § 462, 481 ObčZ; § 19 až 21, § 103 JŘSoud; § 259 až 262, § 258 až 263 KancŘ

Obsah výkladu:

I. Nařízení jednání	825
II. Protokol o jednání	826
III. Rozhodnutí dědické věci bez nařízení jednání	828
IV. Projednání dědické věci odvolacím soudem	828

I. Nařízení jednání

K projednání dědictví soudní komisař nařídí jednání, k němuž je třeba předvolat účastníky řízení a všechny, jejichž přítomnosti je třeba, a to tak, aby jim předvolání bylo doručeno v takové době, aby se mohli k jednání náležitě připravit, zpravidla nejméně 10 dnů předem (srov. § 115 a komentář k § 115).

právo se jeví jako méně pravděpodobné, aby své právo uplatnil žalobou. K podání žaloby určí lhůtu. Nebude-li žaloba ve lhůtě podána, pokračuje soud v řízení bez zřetele na tohoto dědice.

(3) Jsou-li aktiva a pasíva mezi účastníky sporná, omezí se soud jen na zjištění jejich spornosti; při určení obvyklé ceny majetku, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví, popřípadě výše jeho předlužení, k nim nepřihlíží.

Související ustanovení: § 79, 80, 88, 100, 101, 109, § 114 až 119a, § 120, § 167 až 171, § 175a, 175b, 175h, 175i, 175j, 175l, 175m, 175o, 175q, 175x, 175y, 214, 229, 242

Související předpisy: § 90, 91, § 94 až 95 JŘSoud

Z literatury: *Hrdlička, J.* Předurčující otázky v řízení před státním notářstvím. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 1967, č. 3, s. 241; *Rolko, P.* K problematice § 18 notářského poriadku. *Socialistická zákonnost*, 1966, s. 307; *Lány, S.* Ustanovení § 18 notářského řádu z hlediska soudního řízení. *Socialistické súdnictvo*, 1979, č. 5, s. 30; *Borszéková, M., Borszék, M.* K výkladu pojmu „sporná skutočnosť“ v zmysle § 18 notářského poriadku. *Socialistické súdnictvo*, 1981, č. 5, s. 38; *Keil, A.* Některé otázky související s užitím §§ 18 a 35 notářského řádu v dědickém řízení. *Právník*, 1982, s. 604; *Ibl, V.* K některým otázkám občanského soudního řízení navazujících na postup státního notářství podle ust. § 18 notářského řádu. *Socialistická zákonnost*, 1983, s. 478; *Miller, P.* Vztah mezi § 18 notářského řádu a § 137 stavebního zákona. *Bulletin advokacie*, 1989, č. 4, s. 47; *Baudyš, P.* Uspořádání majetkových poměrů mezi manželi a darování pro případ smrti. *Ad Notam*, 2004, č. 4, s. 96; *Pejšek, V.* Ochrana vlastnického práva k nemovitosti. *Právní rádce*, 2004, č. 6, s. 11; *Klička, O.* Vypořádání společného jmění manželů po rozvodu manželství a dědické řízení. *Ad Notam*, 2006, č. 5, s. 176; *Kolesár, P.* Prokazování způsobilosti k právním úkonům (ve sporech dle § 175k o.s.ř.). *Právní fórum*, 2006, č. 7, s. 249; *Matějková, A.* Význam majetkové funkce dědického řízení. *Právní rádce*, 2007, č. 5, s. 9; *Přidal, O.* Zjišťování majetku zůstavitele. *Právní rádce*, 2007, č. 11, s. 14; *Kostík, R.* Zákonné žaloby určovacího charakteru. *Právní rozhledy*, 2008, č. 17, 637; *Vacková M.* Lhůty. *Soudce*, 2009, č. 3, s. 24

Obsah výkladu:

I. Předmět úpravy	832
II. Spor o dědické právo	832
III. Postup podle § 175k odst. 1	832
IV. Postup podle § 175k odst. 2	834
V. Projednání a rozhodnutí o žalobě podané podle § 175k odst. 2	835
VI. Následky neúspěchu nebo nepodání žaloby podle § 175k odst. 2	836
VII. Spor o to, kdo se postaral o zůstavitelův pohřeb	837
VIII. Spor o aktiva nebo pasíva dědictví	837

Související ustanovení: § 120, 125, 127, 128, 159, 159a, § 167 až 171, § 175a, 175b, 175d, 175g, 175j, 175k, 175m, 175o, 175q, 175x, 175y, 214, 228, 230

Související předpisy: § 22 ZOR; § 143 až 150 ObčZ; § 13 ŽZ; § 221 ObchZ; § 8 StavSp; § 80, 81, § 94 až 95, § 103 JŘSoud

Z literatury: Švábenický, R. Vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů v dědickém řízení. *Socialistické soudnictví*, 1967, s. 93; Haupt, J. Bezpodílové spoluvlastnictví v řízení o dědictví. *Bulletin advokacie*, 1979, č. 4–6, s. 1; Mazáková, A., Mazák, J. Bezpodílové spoluvlastnictví manželů v dědickém konání. *Socialistické soudnictví*, 1986, č. 12, s. 30; Vendel, P. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v dedičskom konaní. *Socialistické súdnictvo*, 1987, č. 7, s. 32; Vozár, J. Niektoré sporné otázky súvisiace s vyporiadáním bezpodielového spoluvlastníctva manželov v rámci dedičského konania. *Právny obzor*, 1990, s. 247; Bičovský, J. Bezpodílové spoluvlastnictví manželů. Praha: Linde, 1993, s. 207; Holub, O. Formální a obsahové náležitosti usnesení v dědickém řízení. *Ad Notam*, 1995, č. 6, s. 124; Ryšánek, Z. Obecná cena nemovitosti v dědickém řízení. *Ad Notam*, 1999, č. 3, s. 45; Makovec, V. Ještě jednou k obecné ceně nemovitosti v dědickém řízení, tentokrát z pohledu praxe. *Ad Notam*, 1999, č. 6, s. 119; Ryšánek, Z. Cena majetku v dědickém řízení po 1. 1. 2001. *Ad Notam*, 2000, č. 6, s. 99; Baudyš, P. Uspořádání majetkových poměrů mezi manželi a darování pro případ smrti. *Ad Notam*, 2004, č. 4, s. 96; Mikeš, J., Muzikář, L. Dědické právo, 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2005; Veselá, J., Červová, A. Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným a vypořádání SJM v rámci řízení o dědictví. *Ad Notam*, 2006, č. 1, str. 22; Lochmannová, L. Kdo je dědicem firmy? *Právní rádce*, 2005, č. 11, s. 21; Spáčil, J., Dvořák, J. Vypořádání společného jmění manželů v soudním řízení. *Právní fórum*, 2007, č. 7, s. 247; Kotrady, P. Vliv úmrtí účastníka právního úkonu na řízení o povolení vkladu do katastru nemovitostí. *Právní rozhledy*, 2007, č. 19, s. 695; Hojdnová, I. Výpočty dědických podílů při dědění ze zákona. Vypořádání SJM v dědickém řízení. *Ad Notam*, 2008, č. 5, s. 170; Klička, O. Jsou znalecké posudky skutečně nutné i v rámci dědického řízení? *Ad Notam*, 2009, č. 2, s. 58

Obsah výkladu:

I. Způsob vypořádání společného jmění manželů	849
II. Přechod majetku na pozůstalého manžela	850
III. Přihlédnutí k dílčímu vypořádání společného jmění manželů	850
IV. Usnesení o vypořádání společného jmění	851
V. Vypořádání společného jmění manželů, zaniklého za života zůstavitele	851
VI. Vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů	852
VII. Vliv konkursního a insolvenčního řízení na vypořádání společného jmění manželů	852

dílového spoluvlastnictví [red.: nyní společného jmění manželů] se zůstavitelem jeho rozvedený manžel, může mu být uložena pokuta podle § 25 not. řádu a § 53 [red.: nyní přímo podle § 53] o. s. ř.

§ 175m [Soupis aktiv a pasív]

Soud zjistí zůstavitelův majetek a jeho dluhy a provede soupis aktiv a pasív. Tím nejsou dotčena ustanovení § 175k odst. 3 a § 175l odst. 1 věta druhá.

Související ustanovení: § 40, § 114 až 119a, § 120, § 122 až 136, § 175b, 175f, 175j, 175k, 175l, 175n, 175o, 175q, 175x, 175y

Související předpisy: § 5, 11, 88, 89, 91, 102, 116, 117, 150, 156, 183b, § 232 až 234, § 715a, 719a ObchZ; § 13 ŽZ; § 133, 470, 706 ObčZ; § 2 ZápRNe; § 15 AZ; § 11 PozÚpr; § 25 PenPři; § 63 PojDůch; § 8 StavSp; § 104 ScZab; § 4 DrZál; § 159 VojZ; § 1 až 73b StScPod; § 3 zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžité částky některým obětem nacistické perzekuce, ve znění pozdějších předpisů; § 26, 55 AutZ; § 51 PojSml; § 3 nařízení vlády č. 165/1997 Sb., o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem; § 81, 88, 103 JŘSoud; § 261, § 264 až 266 KancŘ

Z literatury: *Plank, K.* Dědičské právo. Bratislava: Právnický ústav ministerstva spravedlnosti, 1954; *Tichý, L.* K uplatňování pohledávek v dědičném řízení. Bulletin advokacie, 1984, č. 4, s. 290; *Dědič, J.* Smrt společníka obchodní společnosti a člena družstva. Právní praxe, 1994, č. 7, s. 402; *Holub, O.* Formální a obsahové náležitosti usnesení v dědičném řízení. Ad notam, 1995, č. 6, s. 125; *Eliš, K.* Podnik a dědění podniku. Právní rozhledy, 1997, č. 10, s. 497; *Lochmannová, L.* Kdo je dědicem firmy? Právní rádce, 2005, č. 11, s. 21; *Matějková, A.* Význam majetkové funkce dědičného řízení. Právní rádce, 2007, č. 5, s. 9; *Klička, O.* Jsou znalecké posudky skutečně nutné i v rámci dědičného řízení? Ad Notam, 2009, č. 2, s. 58

Obsah výkladu:

I. Postup při soupisu aktiv a pasív dědictví	858
II. Stav rozhodný pro soupis	859
III. Aktiva dědictví	860
IV. Pasiva dědictví	862

I. Postup při soupisu aktiv a pasív dědictví

Zjištění zůstavitelova majetku a jeho dluhů je východiskem pro vyhotovení soupisu aktiv a pasív dědictví a následně pro určení obvyklé ceny majetku, výše dluhů a čisté hodnoty dědictví (§ 175o).

III. Význam soupisu aktiv a pasiv dědictví pro třetí osoby

R 51/1967 – NS sp. zn. 4 Cz 113/66: Zahnutí určité pohledávky do aktiv dědictví ještě nepreukazuje, že pohledávka skutečně existuje. Ak žalovaná existenci takejto pohľadávky zaprela a žalobca sa domáhal jej splnenie žalobou, je povinnosťou zistiť riadne skutkový stav čo do základu i výšky zažalovanej pohľadávky a zaoberať sa i vznesenou námietkou premlčania pohľadávky.

R 14/1992 – NS sp. zn. 3 Cz 5/90: Zařazení určité věci státním notářstvím [red.: nyní soudem v řízení o dědictví] do aktiv dědictví není nezvratným důkazem vlastnictví toho, kdo věc nabyt na základě dohody dědiců, schválené rozhodnutím státního notářství [red.: nyní usnesením soudu]. Dohoda o vypořádání dědictví řeší vztahy pouze mezi účastníky řízení o dědictví; jiné osoby, které nebyly účastníky řízení o dědictví, se mohou domáhat svého práva k věci, jež byla zařazena do aktiv dědictví po zůstaviteli, v občanském soudním řízení [red.: nyní se rozumí v řízení podle části třetí občanského soudního řádu].

SR 3/2007, s. 100 – NS sp. zn. 22 Cdo 261/2006: Zařazení majetku, který zůstaviteli ke dni jeho smrti nepatřil, do soupisu aktiv dědictví, a rozhodnutí soudu o tom, kdo majetek zůstavitele nabývá, nemá vliv na skutečné vlastnictví k němu; tyto skutečnosti mohou nanejvýš založit oprávněnou držbu dědice.

§ 175n [Konvokace věřitelů]

Na návrh dědiců vydá se usnesení, v němž vyzve věřitele, aby mu oznámili své pohledávky ve lhůtě, kterou v usnesení stanoví, a poučí je o tom, že dědici neodpovídají věřitelům, kteří své pohledávky včas neoznámili, pokud je uspokojením pohledávek ostatních věřitelů vyčerpána cena dědictví, kterého dědici nabyli. Usnesení soud uveřejní vyvěšením na úřední desce soudu.

Související ustanovení: § 45 až 50i, § 55, 57, § 167 až 171, § 175b, 175k, 175l, 175m, 175p, 175q, § 175t až 175v, § 175zd

Související předpisy: § 470 až 472 ObčZ; § 90 až 91, § 94 až 95 JŘSoud

Obsah výkladu:

I. Právní postavení věřitele zůstavitele	866
II. Účel konvokace věřitelů	867
III. Usnesení o konvokaci věřitelů	868
IV. Účinky konvokace věřitelů	868

I. Právní postavení věřitele zůstavitele

Neuhradí-li zůstavitel během svého života všechny své dluhy, nemá jeho smrt sama o sobě žádný vliv na věřitelovo právní postavení. V případě, že dědici nebo stát odpovídají za zůstavitelovy dluhy, nedochází smrtí zůstavitele [dnem smrti zůstavitele, k němuž dědici (stát) zásadně

4. Předpis Notářské komory ČR, kterým se stanoví postup při vedení, správě a provozu Centrální evidence manželských smluv (předpis o Centrální evidenci manželských smluv)	551
5. Kárný řád	555
6. Konkursní řád	565
7. Volební řád orgánů notářské samosprávy	571
8. Zkušební řád	575

E. Výběr z usnesení prezidia Notářské komory ČR	
1993 až 2009	583

F. Výběr judikatury ve vztahu k činnosti notáře	623
--	-----

II. Soudní předpisy

A. Občanský soudní řád (výňatek) – komentář	
Řízení o dědictví (§ 38, 151a, § 175a až 175z)	757
Činnost notářů v řízení o dědictví (§ 175za až 175ze)	927

B. Prováděcí a vnitřní předpisy k občanskému soudnímu řádu	
1. Jednací řád pro okresní a krajské soudy – vyhl. č. 37/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů	937
2. Vnitřní kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy – Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. j. 505/2001-Org. ze dne 3. 12. 2001, ve znění pozdějších předpisů	971

III. Související daňové předpisy

1. Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů	1071
2. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (výňatek)	1093

Věcný rejstřík (notářský řád)	1111
--	------

Věcný rejstřík (občanský soudní řád)	1115
---	------

* Zkratka odkazuje na číslo předpisu, pod kterým byl poprvé publikován ve sbírce zákonů. Číslo případných novel či opravách zůstává neuváděno.

s. 25; *Krejčovský, O.* Oceňování podniku v dědickém řízení. Ad Notam, 2006, č. 3, s. 84; *Matějková, A.* Význam majetkové funkce dědického řízení. Právní rádce, 2007, č. 5, s. 9; *Klička, O.* Jsou znalecké posudky skutečně nutné i v rámci dědického řízení? Ad Notam, 2009, č. 2, s. 58

Obsah výkladu:

I. Usnesení o ceně	870
II. Obvyklá cena majetku	870
III. Ocenění členského podílu v družstvu	871
IV. Způsob zjištění obvyklé ceny	872
V. Oprava usnesení o určení obvyklé ceny	872
VI. Doručení a opravné prostředky	873

I. Usnesení o ceně

Na základě soupisu aktiv a pasív dědictví vyhotoveného podle § 175m soud vydá usnesení, kterým určí

- obvyklou cenu majetku,
- výši dluhů,
- čistou hodnotu dědictví nebo, převyšují-li pasíva dědictví jeho aktiva, výši předlužení dědictví.

Zůstavitelův majetek se zjišťuje zásadně podle stavu, jaký tu byl v době smrti zůstavitele; výjimečně, vyplývá-li to z právního předpisu, jsou rozhodné též okolnosti, které nastaly až po smrti zůstavitele (srov. komentář k § 175m).

Do dluhů dědictví se zahrnují všechna pasíva dědictví, tedy nejen dluhy, které zůstavitel zanechal, ale i přiměřené náklady spojené s jeho pohřbem (srov. komentář k § 175m). Dluhy zůstavitele se určují podle stavu v době smrti zůstavitele. Přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele se určují podle okolností, které tu byly v době, kdy byly vynaloženy.

O obvyklé ceně majetku, o výši dluhů a o čisté hodnotě dědictví, popřípadě o výši jeho předlužení nemusí být vždy rozhodováno samostatně. Je-li to účelné a procesně hospodárné, může o tom být rozhodnuto až v usnesení o dědictví (srov. § 175q odst. 2).

II. Obvyklá cena majetku

Obvyklou cenou majetku (věcí, práv a jiných majetkových hodnot) patřícího do dědictví je třeba rozumět cenu, za kterou bylo možno v době smrti zůstavitele tento majetek prodat nebo jinak zpeněžit s dodržением případných cenových předpisů o regulaci cen platných v době smrti zůstavitele. Výklad pojmu „obvyklá cena“ je otázkou právní.

Výchozím právním předpisem pro určení obvyklé ceny zůstavitelova majetku je zákon č. 151/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

písm. c) not. řádu (ve znění zák. č. 134/1982 Sb.) [red.: nyní podle § 175q odst. 1 písm. c)].

V. Obnova řízení podaná proti usnesení vydanému podle § 175o

Ad Notam 4/1995, s. 92 – MS v Praze sp. zn. 24 Co 309/94: Důvod obnovy dědictvého řízení dle § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ není změněné stanovisko účastníka ke správnosti důkazu, použitého v původním řízení, neopírá-li se o skutečnosti, rozhodnutí či důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení a které zároveň mohou pro něj přivodit příznivější rozhodnutí ve věci. Příznivějším rozhodnutím ve věci není snížení obecné ceny [red.: nyní obvyklé ceny] majetku zůstavitele, jestliže toto snížení nemá přímý dopad na rozsah majetku nabytého jednotlivými dědici (jaký může mít např. při autoritativním vypořádání dědictví a výplatě dědictvého podílu v penězích, odvozeného z určené ceny majetku). Vliv snížení obecné ceny [red.: nyní obvyklé ceny] majetku na výši odměny notáře nelze považovat za příznivější rozhodnutí ve věci, neboť rozhodnutí o odměně notáře není rozhodnutím ve věci samé, ale rozhodnutím o nákladech řízení.

§ 175p [Přenechání dědictví věřitelům]

(1) Dědici a věřitelé se mohou dohodnout o tom, že předlužené dědictví bude přenecháno věřitelům k úhradě dluhů. Soud dohodu schválí, jestliže neodporuje zákonu nebo dobrým mravům; neschválí-li dohodu, pokračuje v řízení po právní moci rozhodnutí.

(2) Objeví-li se po pravomocném skončení řízení další majetek, postupuje se podle odstavce 1. Zůstane-li majetkový přebytek, projedná jej soud jako dědictví.

Související ustanovení: § 40, 41b, 94, 151, 151a, § 167 až 171, § 175a, 175b, 175m, 175n, 175o, 175q, 175t, 175v, 175w, 175x, 175y, 214, 228, 230

Související předpisy: § 132, 462, 471, 472 ObčZ; § 90, 91, § 94 až 95 JŘSoud

Z literatury: Ryšánek, Z. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2009, č. 2, s. 45

Obsah výkladu:

I. Předpoklady přenechání dědictví věřitelům	877
II. Dohoda o přenechání dědictví věřitelům	878
III. Schválení dohody soudem	879
IV. Nově najevo vyšlý majetek	879
V. Nabytí zůstavitelova majetku jeho věřiteli	880

I. Předpoklady přenechání dědictví věřitelům

V § 175p se procesně provádí úprava obsažená v § 471 odst. 1 a § 472 odst. 1 ObčZ.

(3) Pokud soud usnesením dohodu o vypořádání dědictví neschválí, může v řízení pokračovat až po právní moci tohoto usnesení.

Související ustanovení: § 40, 41b, § 114 až 119, § 120, § 122 až 136, § 146, 151, 151a, 159, 159a, 164, § 166 až 171, § 175a, 175b, 175j, 175k, 175l, 175o, 175p, 175s, 175t, 175w, 175x, 175y, 175zd, 179, 193, 214, 228, 229, 242

Související předpisy: § 5, 11, 88, 89, 91, 102, 116, 117, 150, 156, 183b, § 232 až 234, § 715a, 719a ObchZ; § 13 ŽZ; § 251a ZPr; § 460 až 462, § 468, 471, § 481 až 484 ObčZ; § 7 ZáPrNe; § 5 KatZ; § 15 AZ; § 11 PozÚpr; § 25 PenPři; § 56 StScPod; § 51 PojSml; § 1 až 24 OcMaj; § 1 až 47 vyhlášky č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (oceňovací vyhláška), ve znění pozdějších předpisů; § 26, 55 AutZ; § 1 až 25 vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů; § 1 až 14a AT; § 1 až 19a vyhlášky č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů; § 93 až 94, § 90 až 91, § 94 až 95 JŘSoud; § 8, § 258 až 275 KancŘ

Z literatury: *Plank, K.* Dědičské právo. Bratislava: Právnický ústav ministerstva spravedlnosti, 1954; *Mikulec, F., Krafský, J.* Dědičské dohody. Socialistické soudnictvo, 1977, č. 10, s. 21; *Pěcha, F.* K problematice drobení zemědělských usedlostí a zemědělské i lesní půdy v dědičném (pozůstalostním) řízení. Právní praxe, 1995, č. 4, s. 223; *Holub, O.* Formální a obsahové náležitosti usnesení v řízení o dědictví. Ad Notam, 1995, č. 4, s. 75; *Holub, O.* Formální a obsahové náležitosti usnesení v dědičném řízení. Ad Notam, 1995, č. 6, s. 125; *Mikeš, J.* Vypořádání dědictví, Ad Notam, 1997, č. 2, s. 40; *Mikeš, J., Muzikář, L.* Dědičské právo. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2005

Obsah výkladu:

I. Vypořádání dědictví	882
II. Dohoda o vypořádání dědictví	883
III. Vypořádání společného jmění manželů a určení obvyklé ceny v usnesení o dědictví	885
IV. Náhrada nákladů řízení o dědictví	885
V. Usnesení o dědictví a jeho písemné vyhotovení	886

I. Vypořádání dědictví

Usnesením o dědictví se dědičké řízení končí (srov. § 175s odst. 1). Bez ohledu na to, jaká uplynula od smrti zůstavitele do vydání usnesení doba, se jím deklarují právní vztahy s účinností ke dni smrti zůstavitele.

podle § 80 písm. a) OSŘ, které by prokazovalo tvrzený vztah k zůstaviteli a ne-správnost toho, co je uvedeno ve veřejné listině (matričním dokladu), nelze ji důvodně považovat za dědice a proto ani za účastníka dědického řízení ve smyslu § 175b OSŘ. Taková osoba není oprávněna podat odvolání proti rozhodnutí, které bylo v dědickém řízení vydáno.

VIII. Usnesení o dědictví jako titul pro výkon rozhodnutí (exekuci)

R 19/1988 – KS v Českých Budějovicích sp. zn. 5 Co 1234/86: Rozhodnutí státního notářství [*red.: nyní usnesení soudu v řízení o dědictví*] o schválení dohody dědiců (§ 482 odst. 1 o. z.), obsahující také závazek jednoho z dědiců uhradit dluh vůči věřiteli zůstavitele, není pro tohoto věřitele podkladem pro podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí k vymožení úhrady dluhu.

R 18/1969 – NS sp. zn. 4 Cz 19/68: Výkon rozhodnutí možno nariadit a uskutočnit proti dedičovi toho, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, ak osoba dediča a rozsah dedičstva sú preukázané právoplatným rozhodnutím štátného notárstva [*red.: nyní pravomocným usnesením soudu vydaným v dědickém řízení*] (§ 470 ods. 1 o. z., § 256 ods. 1 O. s. p.).

SJ 24/1997 – NS sp. zn. 2 Cdon 1110/96: Usnesení o dědictví není rozhodnutím, na základě kterého by dědic mohl bez dalšího exekučně vymáhat pohledávku zůstavitele za jeho dlužníkem.

§ 175r [Svolení soudu]

(1) Dědici mohou s věcmi nebo s jiným majetkem náležejícím do dědictví během dědického řízení nakládat nebo činit jiná opatření, přesahující rámec obvyklého hospodaření, jen se svolením soudu.

(2) Správce dědictví může s věcmi nebo s jiným majetkem náležejícím do dědictví nakládat nebo činit jiná opatření, přesahující rámec obvyklého hospodaření, jen se souhlasem dědiců a se svolením soudu.

Související ustanovení: § 38, § 167 až 171, § 175b, 175e, 175f, 175k, 175s

Související předpisy: § 39, 139, § 480a až 480e ObčZ; § 14, 15 ObchZ; § 90 až 95 JŘSoud

Z literatury: Němcová, J. Ochrana oprávněného dědice. Ad Notam, 2003, č. 4, s. 79; Kotrady, P. Vliv úmrtí účastníka právního úkonu na řízení o povolení vkladu do katastru nemovitostí. Právní rozhledy, 2007, č. 19, s. 695

Obsah výkladu:

I. Postavení dědiců do skončení řízení o dědictví	898
II. Nakládání s majetkem zůstavitele	898

III. Svolení soudu podle § 175r	899
IV. Další případy svolení soudu	900

I. Postavení dědiců do skončení řízení o dědictví

Dědictví se nabývá smrtí zůstavitele (§ 460 ObčZ). K nabytí dědictví zůstavitelovým dědicem však nedochází jen na základě smrti zůstavitele. Právní úprava dědictvého práva vychází z principu ingerence státu při nabývání dědictví; předpokládá mimo jiné, že dědictví po každém zůstaviteli musí být soudem projednáno a rozhodnuto.

Zanechal-li zůstavitel více dědiců, jsou dědici až do vypořádání dědictví pravomocným usnesením soudu považováni za vlastníky celého majetku patřícího do dědictví (veškerého majetku zůstavitele) a z právních úkonů, týkajících se věcí nebo majetkových práv patřících do dědictví, jsou oprávněni a povinni vůči jiným osobám společně a nerozdílně, přičemž jejich dědictvý podíl vyjadřuje míru, jakou se navzájem podílejí na těchto právech a povinnostech.

Dědici mohou v době, kdy dědictvé řízení ještě nebylo skončeno, s věcmi nebo jiným majetkem zůstavitele nakládat nebo s ním činit jiná opatření s výjimkou majetku, ohledně kterého byla zavedena správa dědictví. S věcmi nebo jiným majetkem, který spravuje zůstavitelem nebo soudem ustanovený správce dědictví, smí totiž nakládat nebo činit jiná opatření jen správce dědictví (srov. § 480a odst. 4 ObčZ); při výkonu své funkce správce dědictví vykonává práva a plní povinnosti, které ke svěřenému majetku příslušely zůstaviteli, a úkony, které přesahují rámec obvyklého hospodaření, může učinit jen se souhlasem dědiců (§ 480a odst. 2 ObčZ).

Úkony týkající se svěřeného majetku činí správce dědictví vlastním jménem na vrub majetku patřícího do dědictví.

II. Nakládání s majetkem zůstavitele

O udělení souhlasu k úkonům správce dědictví, které přesahují rámec obvyklého hospodaření, dědici rozhodují – jak se uvádí v § 480a odst. 2 větě třetí a čtvrté ObčZ – nadpoloviční většinou hlasů; při rovnosti hlasů nebo nedosáhne-li se většiny, rozhodne o udělení souhlasu na návrh kteréhokoliv dědice soudní komisař (soud).

Zákon výslovně nestanoví, zda se hlasy dědiců počítají podle osob nebo podle dědictvých podílů a který soud má rozhodovat v případě, že nastane rovnost hlasů nebo nedosáhlo-li se většiny. Podle našeho názoru smyslu právní úpravy spíše odpovídá počítání hlasů podle velikosti dědictvých podílů a příslušným k rozhodování o udělení souhlasu při rovnosti hlasů nebo nedosáhlo-li se většiny je zřejmě soudní komisař (soud) v řízení o dědictví (srov. též komentář k § 175f).

C 4496 – NS sp. zn. 26 Cdo 637/2006: Dohoda o zániku členství v bytovém družstvu uzavřená jedním z dědiců členského podílu bez souhlasu soudu před skončením řízení o dědictví po zemřelém členu družstva, je neplatná.

§ 175s [Úkony po skončení řízení]

(1) Usnesením podle § 175p a 175q je projednání dědictví skončeno.

(2) Po právní moci usnesení podle § 175p a 175q soud zruší provedená zajištění dědictví, která nezrušil již v průběhu řízení o dědictví; zruší zejména všechny zákazy výplaty vkladů, pojistek a jiných hodnot, které byly v řízení o dědictví nařízeny nebo podle zákona provedeny. Zároveň vyrozumí banky nebo jiné osoby, u nichž jsou tyto hodnoty uloženy, komu mají být vydány; není-li tato osoba známa nebo je-li neznámého pobytu, postupuje soud přiměřeně podle § 185g. Lhůta podle § 185g odst. 1 počíná běžet ode dne právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno.

(3) Po právní moci usnesení podle § 175p a 175q soud též vyrozumí banky o tom, kdo se stal majitelem zůstavitelových účtů.

Související ustanovení: § 159, 159a, § 167 až 171, § 175e, 175f, 175p, 175q, 175w, 175y, 175z, 185g

Související předpisy: § 7, 8 ZápNe; § 480a až 480e ObčZ; § 22, 27, 92, 95, 103 JŘSoud; § 8, § 221 až 234, § 264 až 267 KancŘ

Z literatury: Barák, J. Institut správce dědictví podle zákona č. 554/2004 Sb. Právní rozhledy, 2005, č. 3, s. 77

Obsah výkladu:

I. Realizace dědictví	901
II. Úschova věcí z dědictví	902
III. Ukončení správy dědictví	902
IV. Přechod majetku zůstavitele mimo řízení o dědictví	903

I. Realizace dědictví

Po pravomocném skončení dědického řízení je třeba provést opatření k realizaci dědictví tak, aby osoby, které nabyly z dědictví věci nebo jiný majetek, s ním mohly v souladu s právními předpisy volně nakládat. Za tím účelem soudní komisař (soud) zejména:

– zruší provedená zajištění dědictví, pokud je již nezrušil v průběhu řízení; zrušení zákazu výplaty pohledávek nebo vydání věcí oznámí

IV. Přechod majetku zůstavitele mimo řízení o dědictví

Přechází-li práva na další osoby v důsledku smrti zůstavitele jinak než děděním (srov. např. § 707 ObčZ a komentář k § 175m), sdělí soudní komisař (soud) na požádání příslušných správních úřadů a jiných orgánů veřejné správy, právnických nebo fyzických osob jména a adresy těch, jichž se to týká, jsou-li tyto údaje obsaženy ve spise.

§ 175t [Likvidace dědictví]

(1) Je-li dědictví předloženo a nedojde-li k dohodě podle § 175p, soud na návrh usnesením nařídí likvidaci dědictví; stejně soud postupuje, jestliže stát navrhl likvidaci dědictví proto, že věřitel odmítl přijmout na úhradu své pohledávky věc z dědictví. O nařízení likvidace dědictví může soud rozhodnout i bez návrhu.

(2) O nařízení likvidace vydá soud usnesení, ve kterém vyzve věřitele, aby mu oznámili své pohledávky ve lhůtě, kterou v usnesení stanoví, a upozorní je, že pohledávky, které nebudou při likvidaci uspokojeny, zaniknou. Toto usnesení vyvěsí na úřední desce soudu.

(3) Jakmile usnesení o nařízení likvidace dědictví nabylo právní moci, nepostupuje se již podle § 175p až 175s.

Související ustanovení: § 45 až 50i, § 153, 154, § 167 až 171, § 175a, 175b, 175o, 175p, 175q, § 175u až 175w, § 175y, 175zd, 214

Související předpisy: § 462, 471, 472 ObčZ; § 8 až 11 MajČR; § 1 až 32 ÚřSt-Maj; § 90 až 94 JŘSoud

Z literatury: Sochor M. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2000, č. 4, s. 75; Ryšánek, Z. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2009, č. 2, s. 45

Obsah výkladu:

I. Předpoklady nařízení likvidace dědictví	903
II. Legitimace k likvidaci dědictví	904
III. Usnesení o likvidaci dědictví	904
IV. Důsledky nařízení likvidace dědictví	905

I. Předpoklady nařízení likvidace dědictví

V § 175t až 175v se procesně provádí úprava uvedená v § 471 odst. 2 a § 472 ObčZ.

Soudní komisař (soud) na návrh vždy nařídí likvidaci dědictví, – je-li dědictví předloženo a nedošlo-li ve smyslu § 175p k dohodě o tom, že předložené dědictví bude přenecháno věřitelům k úhradě dluhů, nebo

(2) O majetku zůstavitele, který se nepodařilo takto zpeněžit, rozhodne soud, že připadá státu s účinností ke dni smrti zůstavitele.

Související ustanovení: § 38, 175m, 175o, § 328 až 329, § 335a až 336n, § 338

Související předpisy: § 132, 165, § 588 až 610 ObčZ; § 5, § 476 až 488 ObchZ; § 1 až 49a OcMaj; § 1 až 63 VeřDr; § 1 až 125 EŘ; § 90 až 94 JŘSoud

Z literatury: Sochor, M. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2000, č. 4, s. 75; Ryšánek, Z. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2009, č. 2, s. 45

Obsah výkladu:

I. Způsoby zpeněžení zůstavitelova majetku	907
II. Prodej v soudní dražbě	908
III. Prodej ve veřejné dražbě	908
IV. Prodej v dražbě prováděné soudním exekutorem	908
V. Prodej mimo dražbu	908
VI. Zánik zástavního práva	909
VII. Majetek, který se nepodařilo zpeněžit	909

I. Způsoby zpeněžení zůstavitelova majetku

Od 1. 7. 2009 doznalo ustanovení § 175u změny, která zjevně odráží závěry soudní praxe; nová právní úprava již nepočítá s návazností na konkursní a insolvenční předpisy.

Nařízení likvidace majetku má za následek, že se veškerý majetek zůstavitele (majetek zařazený do aktiv dědictví) zpeněží. Zpeněžení se provede také u věcí, pohledávek a jiných majetkových práv, které by jinak nepodléhaly výkonu rozhodnutí (exekuci).

Zpeněžení jednotlivých věcí, práv a jiných majetkových hodnot ze zůstavitelova majetku se provede bez dalšího návrhu prodejem:

- v soudní dražbě; při dražbě se postupuje přiměřeně podle ustanovení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí a prodejem podniku (zejména podle § 328, 328a, § 328b odst. 1 a 2, § 329, 329a, § 336 až 336n a § 338, § 338h, 338m, § 338o a násl.);
- ve veřejné dražbě podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů;
- v dražbě provedené soudním exekutorem podle § 76 odst. 2 EŘ;
- prodejem mimo dražbu (tj. prodejem z volné ruky); tímto způsobem lze též prodat veškerý nebo zbývající zůstavitelův majetek jedinou smlouvou.

Zpeněžení zůstavitelova majetku provádí, případně organizuje a řídí soudní komisař.

Související ustanovení: § 40, § 114 až 119, § 146, 151, 151a, § 167 až 171, § 175t, 175u, 175y, 175zd, 214, § 336n až 337, § 338 až 338e

Související předpisy: § 152 až 180, § 471, 472, 553, 554, 672 ObčZ; § 535, 608, 628, 707 ObchZ; § 72 SpDP; § 305 CelZ; § 9, 13, 15, 16, 26 BytZ; § 34, 37, § 39 až 44a CenP; § 1 až 28b ZdrPjst; § 1 až 25b ScZabPjst; § 90 až 94 JŘSoud

Z literatury: *Sochor*, M. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2000, č. 4, s. 75; *Ryšánek*, Z. Likvidace dědictví. Ad Notam, 2009, č. 2, s. 45

Obsah výkladu:

I. Pravidla rozvrhu výtěžku	911
II. Usnesení o rozvrhu výtěžku	912
III. Zánik neuspokojených pohledávek	913
IV. Nově najevo vyšlý majetek	913

I. Pravidla rozvrhu výtěžku

Poté, co byl zůstavitelův majetek zpeněžen, rozdělí se získaný výtěžek mezi zůstavitelovy věřitele k úhradě jejich pohledávek. Pravidla tohoto rozvrhu výtěžku jsou stanovena v § 175v odst. 2 a 3.

Pohledávky věřitelů se uhrazují postupně podle skupin uvedených v § 175v odst. 2, tedy v I. až VI. skupině. Pohledávky patřící do nižší (pozdější) skupiny mohou být uspokojeny, jen jestliže byly plně uspokojeny všechny pohledávky vyšší (lepší) skupiny.

Do I. skupiny patří náklady, které státu vznikly v souvislosti se zpeněžením majetku některým ze způsobů, uvedených v § 175u odst. 1.

Nestačí-li získaný výtěžek k úhradě všech pohledávek patřících do stejné skupiny, uspokojí se tyto pohledávky poměrně (zásada proportionality). U pohledávek ve III. skupině [§ 175v odst. 2 písm. c)] se však uplatňuje zásada priority s výjimkou pohledávek zajištěných zadržovacím právem, které se uhradí před ostatními pohledávkami uvedenými v této skupině. Znamená to, že z pohledávek uvedených ve III. skupině se nejprve (bez ohledu na pořadí) uspokojí pohledávky zajištěné zadržovacím právem (§ 175 až 180 ObčZ) a že po plném uspokojení těchto pohledávek lze uhradit pohledávky zajištěné zástavními právy vzniklými ze zákona, na základě smlouvy, soudem schválené dědické dohody nebo na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu (§ 152 až 174 ObčZ, § 338b až 338e), pohledávky zajištěné převodem práva (§ 553 ObčZ) a pohledávky zajištěné postoupením pohledávky (§ 554 ObčZ), a to postupně podle jejich pořadí (tj. podle pořadí vzniku těchto práv); před pohledávkami zajištěnými zástavním právem (a samozřejmě po uspokojení pohledávek zajištěných zadržovacím právem) se uspokojují bez ohledu na pořadí

Budou-li z likvidační podstaty uspokojeni všichni oprávnění věřitelé, kterým dědici odpovídají za dluhy zůstavitele podle § 470 ObčZ nebo podle zvláštní právní úpravy, soudní komisař (soud) zbývající majetek, který již není třeba zpeněžit k uspokojení pohledávek věřitelů, projedná jako dědictví a rozhodne o něm usnesením podle § 175q.

§ 175w [Zrušení usnesení o dědictví]

Zjistí-li se dodatečně, že zůstavitel žije, nebo bylo-li zrušeno jeho prohlášení za mrtvého, zruší soud usnesení o dědictví podle § 175p a 175q.

Související ustanovení: § 103, 104, § 167 až 170, § 175h, 175p, 175q, 175s, 175t, 199

Související předpisy: § 7, 126, § 451 až 459, § 460 ObčZ; § 93, § 94 až 96, § 98 JŘSoud

Z literatury: *Dvořák, J.* K aktuálním otázkám prohlášení občana za mrtvého. *Ad Notam*, 2004, č. 6, s. 159

Obsah výkladu:

I. Zrušení usnesení o dědictví a zastavení řízení	914
II. Obnovení zůstavitelových práv	915

I. Zrušení usnesení o dědictví a zastavení řízení

Zjistí-li se, že zůstavitel žije, nebo bylo-li zrušeno jeho prohlášení za mrtvého (§ 199 odst. 1), soudní komisař (soud) dědické řízení, jež dosud nebylo pravomocně skončeno, zastaví.

V případě, že tyto skutečnosti vyjdou najevo nebo nastanou až po pravomocném skončení dědictví, soud i bez návrhu zruší usnesení o dědictví vydané podle § 175p nebo 175q a řízení současně zastaví; k vydání těchto rozhodnutí není podle § 38 odst. 2 oprávněn soudní komisař.

Jestliže však byla nařízena likvidace dědictví, zůstávají její účinky zachovány, i když se ukáže, že zůstavitel žije, nebo bylo-li zrušeno jeho prohlášení za mrtvého. To platí ovšem jen tehdy, byla-li likvidace majetku pravomocně skončena. V ostatních případech soudní komisař (soud) v likvidaci nepokračuje a řízení zastaví v tom stadiu, do jakého dospělo; účinky úkonů provedených v rámci likvidace dědictví (např. dosud provedená zpeněžení zůstavitelova majetku) ovšem zůstávají zachovány.

podle § 175f odst. 2 věty první části za středníkem, na zrušení usnesení o dědictví podle § 175w a na vydání potvrzení podle § 175z odst. 1.

(3) Úkony notáře, které provedl jako soudní komisař, se považují za úkony soudu.

(4) Pověření není soudním rozhodnutím.

Související ustanovení: § 39, 140, 151a, § 175za až 175zd, § 374

Související předpisy: § 1 až 109 NotŘ; § 75 až 95, § 99 až 103, § 110 až 112 JŘSoud

Z literatury: Špoková, E. Dědictví s cizím prvkem. Ad Notam, 2003, č. 3, s. 57; Kouba, V. Zamyšlení nad postupem Střediska cenných papírů v dědickém řízení. Ad Notam, 2003, č. 3, s. 60

Obsah výkladu:

I. Soudní komisiariát v řízení o dědictví	758
II. Pověření soudního komisaře	759
III. Pověření dalších osob	759
IV. Úkony prováděné soudními komisaři	760
V. Podoba usnesení vydávaných soudním komisařem	761
VI. Odvolání a dovolání v dědickém řízení	762
VII. Úschovy u soudního komisaře	763
VIII. Postavení soudního komisaře	763

I. Soudní komisiariát v řízení o dědictví

Úkony v řízení o dědictví soud zásadně neprovádí sám, ale prostřednictvím notáře. Pověřený notář má postavení soudního komisaře a jeho úkony se považují za úkony soudu; notář proto musí při výkonu této funkce postupovat podle občanského soudního řádu.

V § 38 odst. 1 se soudu ukládá, aby v každé dědické věci pověřil notáře, aby jako soudní komisař provedl potřebné úkony. Soudní komisiariát je tak při projednávání dědictví obligatorní. Soud může v dědickém řízení potřebné úkony provést sám v době, kdy notář ještě nebyl pověřen prováděním úkonů anebo kdy již tyto úkony neprovádí, nebo nejsou-li podklady předložené notářem pro vydání usnesení a potvrzení soudu uvedené v § 38 odst. 2 úplné a je potřeba provést další úkony (srov. § 175zd odst. 1 větu druhou a komentář k § 175zd).

Postupem podle § 38 odst. 1 může soud vyřizovat též dožádání v dědických věcech (srov. § 39).

Postupem podle § 175w nelze zrušit ani usnesení vydané podle § 175h odst. 2.

II. Obnovení zůstavitelových práv

Došlo-li ke zrušení usnesení o dědictví, je třeba pravomocné usnesení podle § 175w doručit také příslušnému katastrálnímu úřadu, jestliže se zrušené usnesení o dědictví týkalo věcných práv k nemovitosti, a uvědomit o tom všechny, vůči nimž byly provedeny úkony v rámci realizace dědictví; postupuje se přitom analogicky podle § 175s (srov. též komentář k § 175s).

§ 175x [Dodatečné projednání dědictví]

Objeví-li se po právní moci usnesení, jímž bylo řízení o dědictví skončeno, nějaký zůstavitelův majetek, popřípadě i dluh, provede se o tomto majetku řízení o dědictví. Objeví-li se pouze dluh zůstavitele, řízení o dědictví se neprovede.

Související ustanovení: § 38, 79, 81, 135, 159, 159a, 167, 175b, § 175h až 175m, § 175o až 175q, § 175t až 175v, § 175y, 175zd, § 228 až 235i

Související předpisy: § 105, § 485 až 487 ObčZ; § 78 JŘSoud

Z literatury: Němcová, J. Ochrana oprávněného dědice. Ad Notam, 2003, č. 4, s. 79; Ryšánek, Z. Jak dodatečně projednat dědictví. Ad Notam, 2006, č. 3, s. 77; Matějková, A. Význam majetkové funkce dědického řízení. Právní rádce, 2007, č. 5, s. 9

Obsah výkladu:

I. Nově najevo vyšlý majetek	915
II. Zahájení dodatečného projednání dědictví	916
III. Účastníci dodatečného projednání dědictví	917
IV. Postup při dodatečném projednání dědictví	917

I. Nově najevo vyšlý majetek

Projednání dědictví končí právní mocí usnesení o zastavení dědického řízení, právní mocí usnesení o dědictví (§ 175q a 175p) nebo pravomocným skončením likvidace dědictví. Ukáže-li se, že zůstavitel zanechal majetek, který nebyl v původním dědickém řízení znám, vyvstává potřeba projednat dědictví také ohledně tohoto nově najevo vyšlého majetku.

Dodatečné projednání dědictví je možné jen tehdy, objeví-li se nějaký zůstavitelův nový, dosud v dědickém řízení neznámý majetek. Za

cech s cizím prvkem. Socialistická zákonnost, 1972, s. 199; Halouzka, V. Kolizní otázky v čs. mezinárodním právu dědictvém. Bulletin advokacie, 1981, duben–červen, s. 1; Tichý, L. K některým otázkám dědění s cizím prvkem. Bulletin advokacie, 1983, s. 254; Báňas, P., Barica, P. Právní moc a použití práva v dědičském konání s mezinárodním prvkem. Socialistické soudnictví, 1987, č. 12, s. 23; Kučera, Z., Tichý, L. Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Praha: Panorama, 1989, s. 252; Špoková, E. Dědictví s cizím prvkem. Ad Notam, 2003, č. 3, s. 57; Vacková, M. Lhůty. Soudce, 2009, č. 3, s. 24

Obsah výkladu:

I. Právní moc k projednání dědictví	925
II. Vydání dědictví do ciziny	926

I. Právní moc k projednání dědictví

Právní moc soudů České republiky k projednání dědictví vyplývá z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, a, není-li těmito smlouvami upravena, z § 44 a 45 MPSaP.

Podle zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů, je právní moc soudů České republiky k projednání dědictví dána vždy, byl-li zůstavitel v době své smrti státním občanem České republiky. Jde-li o jeho jmění, které je v cizině, projedná český soud dědictví jen tehdy, jestliže se takový majetek vydává českým orgánům nebo jestliže cizí stát přiznává takovým rozhodnutím českých soudů právní následky.

K projednání dědictví po cizinci, které je v České republice, je dána právní moc soudů České republiky tehdy,

- jestliže stát, jehož je příslušníkem, ani nevydává dědictví českých státních občanů soudům České republiky ani nepřiznává jejich rozhodnutím právní následky, anebo odmítne-li se cizí stát zabývat dědictvím či nevyjádří-li se, nebo
- měl-li zde zůstavitel bydliště a žádá-li o to dědic, který se zde zdržuje.

Jde-li o nemovitost ležící na území České republiky, je vždy dána k projednání tohoto dědictví právní moc soudů České republiky.

Nepatří-li projednání dědictví do pravomoci soudů České republiky, je soud oprávněn

- provést předběžné šetření (§ 175c a 175d),
- provést neodkladná opatření, včetně ustanovení správce dědictví (§ 175e),
- vydat účastníkům na jejich žádost úřední potvrzení, že projednání dědictví nenáleží do pravomoci soudů České republiky.

Potřebné úkony provede na základě pověření soudu notář jako soudní komisař (srov. § 38).

Činnost notářů v řízení o dědictví

§ 175za [Rozvrh]

Notáři se sídlem v obvodu okresního soudu jsou rovnoměrně pověřováni úkony v řízení o dědictví podle rozvrhu, který na návrh příslušné notářské komory vydá předseda krajského soudu na každý kalendářní rok.

Související ustanovení: § 17a, 38, 39, 140, 151a, § 175zb až 175zd

Související předpisy: § 1 až 109 NotŘ; § 2, 2a, 74, § 99 až 103 JŘSoud; § 3, § 258 až 275 KančŘ

Obsah výkladu:

I. Soudní komisariát	927
II. Rozvrh	927

I. Soudní komisariát

Úkony v řízení o dědictví soud zásadně neprovádí sám, ale prostřednictvím notáře. Pověřený notář má postavení soudního komisaře a jeho úkony se považují za úkony soudu; notář proto musí při výkonu této funkce postupovat podle Občanského soudního řádu.

Ustanovení § 38 odst. 1 soudu ukládá, aby v každé dědické věci pověřil notáře, aby jako soudní komisař provedl potřebné úkony. Soudní komisariát je tak při projednávání dědictví obligatorní. Soud může v dědickém řízení potřebné úkony provést sám v době, kdy notář ještě nebyl pověřen prováděním úkonů anebo kdy již tyto úkony neprovádí, nebo nejsou-li podklady předložené notářem pro vydání usnesení soudu úplné a je potřeba provést další úkony (srov. § 175zd odst. 1 větu druhou a komentář k § 175zd).

Postupem podle § 38 odst. 1 může soud vyřizovat též dožádání v dědických věcech.

II. Rozvrh

Výběr notáře, který bude v dědické věci pověřeným soudním komisařem, neprovádí soud podle své úvahy. Provedením úkonů v dědickém řízení předseda senátu soudu prvního stupně pověří notáře, který má sídlo v obvodu příslušného soudu prvního stupně (okresního soudu) a který má věc podle rozvrhu vydaného předsedou krajského soudu projednávat (srov. § 175za). Rozvrhy, podle nichž jsou notáři pověřováni úkony v řízení o dědictví, mohou být založeny na obvodovém systému,

na časovém systému nebo na kombinaci obou těchto systémů. Obvodový systém vychází z rozdělení obvodu okresního soudu na počet obvodů tvořených obcemi a městy shodující se s počtem notářských úřadů v obvodu okresního soudu v závislosti na místě bydliště zůstavitele nebo jiném hledisku uvedeném v § 88 odst. 1 písm. i). Časový systém staví rozdělení na době narození či smrti zůstavitele v rámci kalendářního roku. Rozvrh musí rovněž vymezit řešení pro případy, kdy soudní komisař bude vyloučen (§ 17a) nebo kdy mu bude věc odňata (§ 175zb). Dojde-li však k tomu, že nebude možné ustanovit soudního komisaře podle rozvrhu (nastane situace, na kterou rozvrh nepamatuje), určí jej předseda senátu (jiná oprávněná soudní osoba) z řad notářů působících v obvodu příslušného okresního soudu podle svého výběru.

Pověření provede soud neformálním úkonem (např. dopisem, záznamem ve spise). Protože pověření není soudním rozhodnutím (§ 38 odst. 4), nemůže proti němu podat notář ani účastník řízení odvolání.

§ 175zb [Odnětí věci]

(1) Soud může odejmout věc pověřenému notáři, jestliže přes předchozí upozornění způsobí zbytečné průtahy v soudním řízení. Soud pak pověří úkony v řízení o dědictví jiného notáře podle rozvrhu práce.

(2) Odnětí věci podle odstavce 1 není soudním rozhodnutím.

(3) Odnětím věci zaniká právo notáře na odměnu za dosud jím provedené úkony.

Související ustanovení: § 38, 39, 151a, 175a, 175za

Související předpisy: § 14 vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů; § 99 až 103 JŘSoud; § 265 KancŘ

Obsah výkladu:

I. Odnětí věci pro průtahy	928
II. Soudní vyřizování věci	929

I. Odnětí věci pro průtahy

Zákon sice nestanoví žádnou lhůtu, v níž je notář povinen provést v řízení o dědictví potřebné úkony, nicméně i pro řízení o dědictví platí § 6, podle kterého soud (v dědickém řízení tedy soudní komisař) v řízení postupuje v součinnosti se všemi účastníky řízení tak, aby ochrana

Obsah výkladu:

I. Zástupce notáře	930
II. Náhradník notáře	931
III. Převzetí věcí	931
IV. Podíl na odměně notáře	931

I. Zástupce notáře

Ustanovování zástupce a náhradníka notáře se řídí zákonem č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Notáři společníci jsou oprávněni ke vzájemnému zastupování v činnosti notáře. Notář společník vykonává tuto činnost jménem zastoupeného notáře společníka. Podepisuje se svým jménem a současně uvede, kterého notáře společníka zastupuje. Používá své úřední razítko notáře (srov. § 13 odst. 3 NotŘ).

Notářský kandidát (dále též jen „kandidát“) může být na návrh notáře, u kterého je v pracovním poměru, ustanoven příslušnou notářskou komorou, aby ho zastupoval při výkonu činnosti notáře s výjimkou činnosti podle § 3 odst. 3 NotŘ. Tuto činnost kandidát vykonává jménem zastoupeného notáře, podepisuje svým jménem a používá úřední razítko notáře, kterého zastupuje (srov. § 24 NotŘ).

Jestliže notář nevykonává činnost notáře po dobu delší než jeden měsíc a není zastoupen notářem společníkem nebo kandidátem podle § 24 NotŘ, příslušná notářská komora mu ustanoví zástupce a rozhodne o výši jeho podílu na odměně notáře.

Je-li notáři známo, že nebude vykonávat činnost notáře, příslušná notářská komora mu ustanoví zástupce na jeho návrh.

Zástupce je ustanovován z řad kandidátů notáře, nejsou-li, z řad notářů nebo jejich kandidátů v rámci obvodu okresního soudu, a nejsou-li, z řad notářů nebo jejich kandidátů v rámci obvodu krajského soudu. K ustanovení zástupcem ustanovovaný notář nebo notářský kandidát musí udělit souhlas. Ustanovení zástupce z řad kandidátů je podmíněno souhlasem notáře, u něhož je kandidát v pracovním poměru. Je-li zástupcem ustanoven kandidát, je předpokladem jeho výkonu činnosti notáře složení slibu do rukou ministra (srov. § 9 odst. 2 NotŘ).

Zástupce zastupuje notáře při výkonu činnosti notáře zejména v úkonech, které nesnesou odkladu. Tuto činnost vykonává jménem zastoupeného notáře. Podepisuje se svým jménem a současně uvede, kterého notáře zastupuje. Jestliže je zástupcem notář, používá svého úředního razítka notáře. Jestliže je zástupcem kandidát, používá úředního razítka notáře, kterého zastupuje. Zastoupený notář nemůže v době zastoupení vykonávat činnost notáře.

§ 175ze [Přístup soudního komisaře k údajům]

V řízení o dědictví má pověřený notář pro účely získání dálkového přístupu k počítačovým souborům, v nichž jsou vedeny údaje katastru nemovitostí, postavení organizační složky státu^{69a}.

Související ustanovení: § 38, 39, 151a, §175p až 175v, § 201, 204, 239, 251

Související předpisy: § 1 až 25 vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů; § 74, 103 JŘSoud; § 268 až 275 KancŘ

Z literatury: Černý, T., Ženatý, R. K problematice DPH notářů jako soudních komisařů. Ad Notam, 2004, č. 1, s. 1; Mikeš, J., Muzikář, L. Dědické právo. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2005

Obsah výkladu:

I. Úkony prováděné soudními komisaři	932
II. Podklady pro rozhodnutí a další úkony soudu	933
III. Prodej mimo dražbu	934
IV. Postavení soudního komisaře ve vztahu ke katastru nemovitostí	934

I. Úkony prováděné soudními komisaři

Ustanovení § 38 odst. 1 soudu ukládá, aby v každé dědické věci pověřil notáře, aby jako soudní komisař provedl potřebné úkony. Soudní komisiariát je tak při projednávání dědictví obligatorní. Soud může v dědickém řízení potřebné úkony provést sám v době, kdy notář ještě nebyl pověřen prováděním úkonů anebo kdy již tyto úkony neprovádí, nebo nejsou-li podklady předložené notářem pro vydání usnesení soudu úplné a je potřeba provést další úkony.

Ustanovení § 38 odst. 2 vymezující rozsah činnosti vykonávané soudním komisařem v řízení o dědictví doznalo s účinností ke dni 1. 7. 2009 zásadní změny. Dosavadní úprava vycházela z toho, že z úkonů, k nimž je notář soudem podle § 38 odst. 1 pověřen, jsou vyňaty žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině a soudní rozhodnutí, ledaže jde o usnesení, kterými se upravuje vedení řízení. Současné znění § 38 odst. 2 rozsah úkonů vykonávaných soudními komisaři zásadně rozšiřuje vymezením, že pověření podle odstavce prvního se nevztahuje na žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině, na ustanovení správce dědictví podle § 175f odst. 2 části první věty za středníkem, na zrušení

^{69a} § 22 odst. 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

dictví, není povinen prokazovat, že byl v konkrétní věci soudem pověřen. Navíc pověření notáře není soudním rozhodnutím, zpravidla bývá učiněno zápisem, který je součástí spisu, a nemůže být proto nikomu zasláno a není možno vyhotovovat jeho opisy, popřípadě vydávat o této skutečnosti potvrzení ze spisu.

II. Úkony notáře jako soudního komisaře

Ad Notam 5/1998, s. 119 – MS v Praze sp. zn. 24 Co 207/98: II. O dokazování před soudním komisařem platí totéž, co o dokazování před soudem (§ 38 odst. 3 OSŘ). Provádí-li soudní komisař dokazování, musí tak činit při jednání (§ 122 odst. 1 OSŘ), ke kterému je povinen předvolat všechny účastníky řízení (§ 115 odst. 1 OSŘ), tedy i toho, jehož dědické právo je předmětem sporu. Při dokazování před soudním komisařem mají účastníci stejná práva jako při dokazování před soudem, tedy např. právo navrhnout důkazy, vyjádřit se ke všem návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny, klást se souhlasem soudního komisaře otázky svědkům apod. (§ 120 a násl. OSŘ).

S 1693/2008 Sb. NSS – MS v Praze sp. zn. 11 Ca 136/2007: Kárné opatření odvolání notáře může být notáři uloženo v kárném řízení, jestliže závažně nebo opětovně poruší povinnost stanovenou mu notářským řádem nebo jiným právním předpisem [§ 48 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)]. Tímto jiným právním předpisem je podle § 4 notářského řádu a § 38 o. s. ř. také občanský soudní řád. Na činnost notáře jako soudního komisaře v řízení o projednání dědictví se tedy vztahuje § 6 o. s. ř., podle něhož je třeba v řízení postupovat v součinnosti se všemi účastníky řízení tak, aby ochrana jejich práv byla rychlá a účinná.

§ 151a [Nároky soudního komisaře]

O tom, kdo a v jaké výši platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje, popřípadě též náhradu za daň z přidané hodnoty, rozhodne soud v řízení o dědictví v usnesení, jímž se řízení u něho končí.

Související ustanovení: § 38, 39, 140, 151, 166, 167, 175h, 175o, 175p, 175q, 175s, 175v, 175x, 175zc, 175zd, 211, 224

Související předpisy: § 481 až 483 ObčZ; § 14, 24 NotŘ; § 1 až 110 DPHZ; § 1 až 24a vyhlášky č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů; § 89 JŘSoud; § 174 KancŘ

Z literatury: Kovářová, D. Náklady soudního řízení, zejména úprava občanského soudního řádu. Daňová a hospodářská kartotéka, 2007, č. 5, s. 10

Obsah výkladu:

- I. Předpoklady rozhodování o odměně notáře za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotových výdajů 765

II. Výše odměny za provedené úkony soudního komisaře a náhrady hotových výdajů	765
III. Náhrada za daň z přidané hodnoty	767
IV. Uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení podle § 151a	767
V. Záloha na odměnu za provedené úkony soudního komisaře, na náhradu hotových výdajů a na náhradu za daň z přidané hodnoty	768
VI. Rozhodnutí o odměně za provedené úkony soudního komisaře, o náhradě hotových výdajů a o náhradě za daň z přidané hodnoty	768
VII. Rozhodnutí o náhradě hotových výdajů a o náhradě za daň z přidané hodnoty v odvolacím a dovolacím řízení	769

I. Předpoklady rozhodování o odměně notáře za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotových výdajů

V řízení o dědictví je třeba v usnesení, kterým se řízení končí (srov. § 175h, 175p, 175q, 175s a 175v), rozhodnout též o tom, kdo a v jaké výši zaplatí notáři odměnu za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje. Toto rozhodnutí má povahu rozhodnutí o náhradě nákladů řízení (srov. § 137).

Bylo-li v téže dědické věci činnó více notářů, rozhodne soud o nároku na odměnu a o hotových výdajích u každého notáře samostatným výrokem. Jestliže notáře zastupoval notářský kandidát, přízná soud odměnu a náhradu hotových výdajů notáři, kterého notářský kandidát zastupoval (srov. § 175zc odst. 2 a komentář k § 175zc).

O výši podílu notářského kandidáta na odměně rozhodne příslušná notářská komora (srov. § 14 odst. 1 a § 24 odst. 2 NotŘ).

Opomene-li soud v usnesení, kterým se dědické řízení končí, rozhodnout o tom, kdo a v jaké výši zaplatí notáři odměnu za provedené úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje, může být tento nedostatek napraven jen postupem podle § 167 odst. 2 a § 166.

Nárok na odměnu za provedené úkony soudního komisaře a na náhradu hotových výdajů má základ v procesním právu a vzniká, stejně jako nárok účastníka na náhradu nákladů řízení, teprve na základě pravomocného rozhodnutí soudu; rozhodnutí soudu má v tomto směru konstitutivní povahu.

II. Výše odměny za provedené úkony soudního komisaře a náhrady hotových výdajů

Výše odměny notáře jako soudního komisaře se řídí vyhláškou č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví, ve znění pozdějších předpisů.

Základem pro určení odměny notáře jako soudního komisaře je ob-

Související předpisy: § 1 až 92 MatrZ; § 1 až 14 ÚřSoud; § 36a SSZ; § 11 SoudP; § 1 až 42 vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; § 6, 7, 74 JŘSoud; § 8, § 153 až 155 KancŘ

Z literatury: Mikeš, J. a kol. Notářský řád – komentář. Praha: Orbis, 1969; Mikeš, J. Dědické právo. Praha: Panorama, 1982, s. 108; Fogaš, L. Začatie konania o dedičstve. Socialistické súdnictvo, 1983, č. 3–4, s. 34; Mokry, A. Notářský řád a předpisy související. Praha: Panorama, 1989; Mikeš, J. Dědictví a právo. Praha: Informatorium, 1993, s. 102; Jindřich, M., Mokry, A., Wawerka, K. Notářský řád a předpisy souvisící. Praha: Linde Praha a. s., 1994; Michna, L. Odměna za právní zastupování. Právní rozhledy, 2001, č. 10, s. 481; Bílek, P., Drápal, L., Jindřich, M., Wawerka, K. Notářský řád a řízení o dědictví. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 577 an.; Kouba, V. Instituty dědického práva a dědického řízení. Ad Notam, 2005, č. 5, s. 157

Obsah výkladu:

I. Oznámení úmrtí soudu	771
II. Zahájení řízení o dědictví na návrh	771
III. Zahájení řízení o dědictví bez návrhu	772
IV. Zastavení řízení	773
V. Forma rozhodnutí	773
VI. Doručování	774
VII. Další postup v řízení o dědictví	775

I. Oznámení úmrtí soudu

Príslušným orgánem státní správy se rozumí matriční úřad, kterým je obecní úřad, městský úřad, úřad městské části, úřad městského obvodu nebo újezdni úřad [srov. § 2 odst. 1 písm. a) MatrZ]. Tyto orgány jsou povinny oznámit okresnímu soudu, příslušnému k řízení o dědictví [soudu určenému podle § 88 písm. j)], úmrtí fyzické osoby, zapsané do jejich knihy úmrtí (srov. § 21 a 22 MatrZ), k němuž došlo (které bylo zapsáno) v jejich matričním obvodu.

Byla-li fyzická osoba pravomocným soudním rozhodnutím prohlášena za mrtvou, oznámí to okresnímu soudu příslušnému k řízení o dědictví soud, který rozhodnutí o prohlášení za mrtvého vydal. Učiní to tím, že mu zašle stejnopis svého pravomocného rozhodnutí.

II. Zahájení řízení o dědictví na návrh

Řízení o dědictví může být zahájeno na návrh. K návrhu na zahájení řízení o dědictví je zejména věcně legitimován

- ten, kdo o sobě tvrdí, že je dědicem,
- stát, tvrdí-li, že mu má dědictví připadnout podle § 462 ObčZ,
- ten, kdo se postaral o pohřeb zůstavitele, a to nejen tvrdí-li, že mu

Související předpisy: § 461, 462, § 469 až 471, § 473 až 480e ObčZ; § 14 KV; § 229, 264 InsZ; § 1 AZ

Z literatury: K pojmu účastník konania o dedičstve. Právny obzor, 1982, s. 341; Winterová, A. Účastníci řízení o dědictví a žaloba oprávněného dědice. Sociálněprávní ústavnost, 1986, s. 307; Holub, O. Zamyšlení nad jedním nálezem Ústavního soudu. Ad Notam, 2000, č. 2, s. 29; Šubrťová, J. Zamyšlení nad „Zamyšlením...“ JUDr. Holuba. Ad Notam, 2000, č. 3, s. 53; Němcová, J. Ochrana oprávněného dědice. Ad Notam, 2003, č. 4, s. 79; Kolesár, P. Problematika účastnění v řízení o dědictví. Ad Notam, 2006, č. 2, s. 63; Klička, O. Ještě jednou k problematice účastnění v řízení o dědictví. Ad Notam, 2007, č. 1, s. 21; Přidal, O. Zjišťování majetku zůstavitele. Právní rádce, 2007, č. 11, s. 14; Svoboda, K. Vliv pravdivých, ale nepoctivých argumentů na výsledek civilního sporu. Právní rozhledy, 2009, č. 7, s. 257

Obsah výkladu:

I. Účastnění v řízení o dědictví	776
II. Účastnění zůstavitelových dědiců a státu	777
III. Účastnění při zastavení řízení podle § 175h	779
IV. Účastnění zůstavitelových věřitelů	779
V. Účastnění dalších osob	781
VI. Procesní nástupnictví v řízení o dědictví	781
VII. Vliv konkursního a insolvenčního řízení na účastnění v dědickém řízení	783
VIII. Zákonní zástupci a opatrovníci účastníků řízení o dědictví	784
IX. Zmocněnci účastníků v řízení o dědictví	785

I. Účastnění v řízení o dědictví

V § 175b je obsažena úprava účastnění v řízení o dědictví. Jde o případ vymezení účastnění podle § 94 odst. 2, podle kterého jsou účastníky řízení navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje.

Vzhledem k tomu, že řízení o dědictví může být zahájeno na návrh, platí, že jeho účastníkem je – kromě těch, které zákon za účastníky označuje – rovněž navrhovatel; navrhovatelem se rozumí ten, kdo podal návrh na zahájení dědického řízení, nebo ten, kdo podal určitý návrh v průběhu dědického řízení.

Navrhovatel se nemusí zúčastnit celého řízení. S navrhovatelem jako s účastníkem soudní komisař (soud) jedná, dokud trvají skutečnosti, z nichž navrhovatel dovozuje svou věcnou legitimaci. Zjistí-li se, že navrhovatel ve skutečnosti není dědicem, že mu nemá dědictví připadnout podle § 462 ObčZ, že o pohřeb zůstavitele se postaral někdo jiný nebo že zůstavitel nezanechal pouze majetek nepatrné hodnoty, přestane soud s navrhovatelem jednat. To samozřejmě nevylučuje, aby byl později považován za účastníka řízení, např. jako zůstavitelův věřitel nebo jako zůstavitelův manžel.

a) závěť zůstavitele, listina o vydědění nebo listina o odvolání těchto úkonů (dále jen „závěť“) a u kterého notáře nebo soudu je uložena,

b) listina o ustanovení správce dědictví, listina o odvolání ustanovení správce dědictví nebo listina o odvolání souhlasu s ustanovením do funkce správce dědictví (dále jen „listina o správě dědictví“) a u kterého notáře je listina o správě dědictví uložena.

(2) Soud zjistí, zda v evidenci manželských smluv vedené podle zvláštního právního předpisu^{67c} jsou evidovány smlouvy o rozšíření nebo zúžení stanoveného rozsahu společného jmění manželů a smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění manželů ke dni zániku manželství uzavřené manžely nebo mužem a ženou, kteří chtějí uzavřít manželství^{67d}, a jejichž účastníkem byl zůstavitel, jakož i to, u kterého notáře jsou uloženy.

Související ustanovení: § 38, 39, 114a, 175d, 175e, 175f

Související předpisy: § 35a, 37, § 62 až 71, § 81 až 84, § 90 až 94, § 114 NotŘ; § 469a, § 476 až 480e ObčZ; § 75, 76, 80, 103 JŘSoud; § 216 až 218 KancŘ

Obsah výkladu:

I. Úschova závětí u notáře nebo u soudu	791
II. Správce dědictví	792
III. Změna rozsahu společného jmění manželů	792
IV. Centrální evidence závětí	793
V. Šetření v Centrální evidenci závětí	793
VI. Centrální evidence manželských smluv	794
VII. Šetření v Centrální evidenci manželských smluv	794
VIII. Zjišťování stavu a obsahu závětí a dalších listin	794

I. Úschova závětí u notáře nebo u soudu

Závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání těchto úkonů, které byly sepsány notářským zápisem bývalého státního notářství, jsou od 1. 1. 1993 uloženy u okresního soudu, v jehož obvodu působilo příslušné státní notářství. Závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání těchto úkonů, které byly uloženy do úschovy u bývalých státních notářství, mají od 1. 1. 1993 v úschově notáři působící v obvodu příslušného okresního soudu podle toho, jak předseda okresního soudu tyto listiny mezi notáře rozdělil.

Závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání těchto úkonů, které byly sepsány notářským zápisem v době od 1. 1. 1993 nebo které no-

^{67c} § 35c zákona č. 358/1992 Sb.

^{67d} § 143a občanského zákoníku.

ného jmění manželů i smluv o vyhrazení vzniku společného jmění manželů ke dni zániku manželství (srov. § 175d a komentář k § 175d).

§ 175d [Předběžné šetření]

(1) V předběžném šetření si soud zejména opatří údaje potřebné pro zjištění dědiců a pro zjištění zůstavitelova majetku a jeho dluhů a zda dědici, jimž byl zůstavitel zákonným zástupcem, potřebují ustanovit opatrovníka.

(2) Zanechal-li zůstavitel závěť nebo listinu o správě dědictví, zjistí soud jejich stav a obsah; na dožádání soudu tak učiní i notář, který má závěť nebo listinu o správě dědictví v úschově.

(3) Dojde-li ke zjištění stavu a obsahu závěti, založí se její originál, pokud závěť není sepsána ve formě notářského zápisu, do sbírky prohlášených závětí vedené u soudu.

(4) Zjistí-li soud, že zůstavitel zanechal listinu o správě dědictví, kterou ustanovil správce dědictví, vyrozumí ustanoveného správce dědictví o smrti zůstavitele a vyzve ho, aby se ujal své funkce. Tuto povinnost soud nemá, oznámil-li mu správce dědictví, že se ujal své funkce.

(5) Vyjde-li v předběžném šetření najevo, že zůstavitel byl majitelem účtu u banky, soud tuto banku vyrozumí o dni smrti zůstavitele.

Související ustanovení: § 22, 23, 29, 38, 39, 40, 114a, 114c, 120, 125, 175c, 175f, 175j, 175g, 175z, 175zd

Související předpisy: § 26, 27, § 480a až 480e, § 485, 486 ObčZ; § 36, 37, 83, 84 ZOR; § 715a až 719a ObchZ; § 75 až 81, § 103 JŘSoud; § 217 až 219, § 258 až 263 KancŘ

Z literatury: Tichý, L. Několik poznámek k neplatnosti závěti ve formě notářského zápisu. Bulletin advokacie, 1988, č. 1, s. 47

Obsah výkladu:

I. Účel předběžného šetření	796
II. Ustanovení opatrovníků	796
III. Zjištění stavu a obsahu závěti, listiny o vydědění a listiny o odvolání těchto úkonů	797
IV. Zjištění stavu a obsahu listin o správě dědictví a manželských smluv	798
V. Vyrozumění banky o smrti zůstavitele	799